

BARN OCH GRUNDSKOLA BOG

Barnkonsekvensanalys – Omorganisering av Myrängen/Löttinge rektorsområde

En barnkonsekvensanalys ska göras vid beslut som får långsiktiga effekter för barn och vid beslut av övergripande eller strategisk karaktär. Barnkonsekvensanalysen är ett verktyg för att omsätta barnkonventionen i handling och visa på barnets bästa. I en barnkonsekvensanalys ska barnets rättigheter och barnets röst presenteras, problematiseras och tas ställning till. Principen om barnets bästa ska väga tungt, men det kan finnas situationer då andra intressen väger tyngre och därmed får företräde. När ett enskilt barns bästa eller en grupp barns bästa måste ge vika för andra intressen bör beslutsfattaren redogöra för kompensatoriska insatser.

Med hjälp av barnkonsekvensanalyser kan beslutsfattare arbeta systematiskt och säkerställa att barnperspektivet finns med i besluten.

Inledning och bakgrund

Beskriv kort vad som föranlett beslutet om barnkonsekvensanalys

Löttingelundsskolan och Myrängsskolan är två F-6 skolor belägna i Gribbylund och Löttingelund. Tillsammans utgör skolorna Myrängen/Löttinge rektorsområde och har en gemensam rektor. Skolorna har en gemensam kapacitet på 535 elever varav ca 420 platser nyttjas i dagsläget.

Med anledning av den minskade elevvolymen i området har en eventuell omorganisation utretts där Löttingelundsskolans och Myrängsskolans verksamhet sammanförs.

Utredningen visar att en sammanslagning av skolorna ger fördelarna utifrån pedagogiska effekter, arbetsmiljö, behovsprognos och ekonomi. Trafiksituation och juridiska aspekter bedöms inte påverkas i betydande grad. Förslaget innebär att Löttingelundsskolan avvecklas inför läsåret 2020/2021 och att elever från Löttingelundsskolan erbjuds plats på Myrängsskolan.

Det är detta förslag som föranlett beslut om barnkonsekvensanalys.

Uppdragsgivare

Ange vem eller vilka som beslutat om att barnkonsekvensanalysen ska göras.

Kajsa Nyman, Chef för avdelningen skolutveckling och –stöd.

Syfte och aktuell frågeställning

Beskriv vad syftet och frågeställningen är med den aktuella barnkonsekvensanalysen.

Denna barnkonsekvensanalys kompletterar de konsekvensanalyser som genomförts i rapportform inför förändringsprocessen.

Barnkonsekvensanalysen syftar till att lyfta fram **barnrättsperspektivet** i frågan som rör omorganisering.

Barnrättighetsutredningen visar på kravet att varje barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetsbärare med en individuell personlighet, egna behov och intressen samt personlig integritet (Barnrättighetsutredningen). Barnrättsperspektivet ska beakta och förhålla sig till artikel 2,3,6 och 12 i barnkonventionen som tillsammans utgör de grundläggande principerna.

Förslaget är att Löttingelundsskolan avvecklas inför läsåret 2020/2021 och att elever från Löttingelundsskolan erbjuds plats på Myrängsskolan.

Frågeställning: Hur förhåller sig förslaget till barnkonventionens grundläggande principer?

Styrdokument

Ange vilka rättigheter i barnkonventionen som är aktuella. Vad säger dessa?

Ange vilken lagstiftning som är aktuell. Vad säger denna?

De fyra grundläggande principerna från barnkonventionen:

Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde.

Artikel 3: Barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn.

Artikel 6: Alla barn har rätt till liv och utveckling.

Artikel 12: Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Skollagen (3 kap. 2 §)

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås, eller de kravnivåer som gäller, ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Aktuell forskning

Redogör för aktuell forskning inom det område som frågan berör.

I Täby kommun har större enheter med många legitimerade lärare högre kunskapsresultat än övriga enheter. Det syns även på nationell nivå där möjlighet till kollegialt lärande och en stor andel legitimerade lärare identifieras som framgångsfaktorer.

För att säkerställa att skollagens 3 kap. 2 § efterföljs är det viktigt att all undervisning präglas av variation, utmaningar och erfarenhetsutbyte (Håkansson, Sundberg, 2012). Möjligheterna till att variera undervisningen stärks av att fler lärare samarbetar, samplanerar och samverkar kring bedömning på en och samma skolenhet. Brist på tid och stor arbetsbörda är de två främsta faktorerna till att lärare väljer att lämna läraryrket. Att organisera för samverkan och kollegialt lärande bedöms därför som viktigt för att attrahera och behålla lärare framöver.

Även Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten samt OECD, som granskar Sveriges Pisa-resultat, rekommenderar alla lärares gemensamma lärande för att lyckas med framgångsrika skolutvecklingsprocesser.

Metoden kollegialt lärande är en sammanfattande term för olika former av systematisk utveckling av undervisningen där man genom ett strukturerat samarbete tillägnar sig kunskap och färdigheter. Kollegialt lärande betonar vägen fram för att lösa uppgifter, formulera problem och kritiskt granska inte bara andras utan även sitt eget arbete. En viktig del i detta är att träna på att ge varandra konstruktiv och framåtsyftande återkoppling.

Tillsammans med tillit, inkludering, pedagogiskt ledarskap, formativ bedömning samt metakognition och självreglering räknas kollegialt lärande som en av de mest framgångsrika metoderna för forskningsbaserat arbetssätt som vi vet förbättrar elevernas mål- och resultatuppfyllelse. Dessa områden är alla forskningsbaserade, det vill säga bygger på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Att utbildning ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet sedan skollagen 2010:800 betyder också att rektorer och huvudmän har ansvar för att personalen får möjlighet att göra detta – att pedagogerna får utveckla sina ämnes- och metodkunskaper genom beforskade metoder, som exempelvis kollegialt lärande, och att de får ta del av relevant forskning.

Möjligheterna att göra extra anpassningar och/eller att förbättra den fysiska lärmiljön är större om man är fler lärare per årskurs. Skolinspektionen granskade 15 skolors arbete med extra anpassningar år 2016 och konstaterade då att det är rektors ansvar att se till att det finns tillräckligt med tid och kompetens för att tillgodose elevernas behov av extra anpassningar. Det är därför viktigt att organisera skolor så att det finns möjlighet att avsätta både tid och kompetens.

Se tidigare rapport (Dnr BGN 2020/72-61) för mer forskning inom aktuellt område.

Ansvarig för kartläggning och analys

Ange vilka personer som deltar i arbetet. Ange namn och befattning.

- Kajsa Nyman- Chef skolutveckling och -stöd

- Johanna Kjellén, utvecklingsledare
- Linda Fagerström, utvecklingsledare

Barn som berörs

Ange vilket eller vilka barn som berörs direkt eller indirekt av åtgärden samt på vilket sätt de berörs och hur de har identifierats.

- Elever på Myrängsskolan
- Elever på Löttingelundsskolan
- Barn boende i området (kommande elever). Dessa elever har inte identifierats men de bör finnas med i åtanke när barnkonsekvensanalysen görs.

Metod

Vilken hänsyn har tagits till barns synpunkter och på vilket sätt har synpunkterna inhämtats? Vilken information har barnen fått för att kunna yttra sig i frågan?

Den här barnkonsekvensanalysen utreder hur organisationsförändringarna förhåller sig till artikel 2, 3, 6 och 12.

Om barn- och grundskolenämnden beslutar att en omorganisering som ska genomföras, kommer några barn på skolorna att väljas ut för att sedan (enligt artikel 12) få rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad. Rektor för Löttingelundsskolan och Myrängsskola kommer att ansvara för genomförande, dokumentation och analys av den delen. Barnens perspektiv kommer att få en given del i hur tillvägagångssättet i själva omorganiserandet kommer att se ut.

Syftet med att barnen inte får komma till tals i det här skedet är att inte skapa mer oro än nödvändigt då det ännu inte är beslutat att en omorganisering ska ske.

Aktuella synpunkter och erfarenheter

Vad säger barnen? Vad säger verksamheterna? Vad säger vårdnadshavare?

I dagsläget finns inga synpunkter att redogöra för.

Positiva effekter av beslutet

Effekterna kan exempelvis handla om sådant som rör förutsättningar för barns och elevers utveckling mot målen. Det kan också handla om sådant som rör ekonomi, organisation, personal, vårdnadshavare, arbetsmiljö, utvecklings- och kvalitetsarbete.

- Förslaget innebär att lärare från två skolenheter får möjlighet till samarbete inom gemensamma lokaler. Detta skulle möjliggöra för samverkan för lärare och innebära förutsättningar för genomförande av kollegialt lärande gällande didaktik och pedagogik.
- En ytterligare effekt av att samla fler lärare på samma skolenhet är att det ökar möjligheten till att undervisningen bedrivs av lärare som är behöriga både i respektive ämne och årskurs vilket i sin tur stärker undervisningens kvalitet. Detta anses gynnsamt för eleverna.
- Lärares arbetsmiljö och arbetsbelastning förväntas underlättas genom att samverka och samarbeta kring planering, genomförande och bedömning av undervisningen.
- En eventuell omorganisering underlättar samverkan för en rättssäker och likvärdig bedömning samt en likvärdig undervisning. Det skulle ge utökade möjligheter och fysiska förutsättningar för sambedömning till exempel vid rättning av nationella prov.
- Fler lärare som undervisar samma årskurs och stadium underlättar organisationen av tjänstefördelning och schemaläggning vilket innebär att lärare kan komma att få ett schema med sammanhållen tid för planering och administration. Att fler lärare undervisar i samma årskurs möjliggör också ett delat ansvar kring administration som t.ex. lektionsplanering, aktiviteter och veckobrev. Detta anses öka kvaliteten i elevernas undervisning.
- Att fler lärare arbetar i samma årskurs möjliggör även för organisering av delat mentorskap vilket kan vara gynnsamt för eleverna då det möjliggör för ett närmare mentorskap. Detta kan i sin tur innebära ökad trygghet och bättre förutsättningar för lärande.
- En omorganisering medför också möjlighet att erbjuda fritids för årskurs 4-6 på Myrängsskolan från höstterminen 2020. Idag finns inget fritids för mellanstadiet i Myrängsskolans regi. Sammanslagningen ses därför som en stor fördel för de elever som är i behov av fritidsverksamhet på mellanstadiet.
- En samlad fritidsverksamhet ger möjlighet till flexibla lösningar om personalstyrkan blir större även om elevantalet också ökar. Möjlighet till planering av verksamhet kan vid en större personalgrupp ske i olika konstellationer. Detta kan i förlängning innebära ökad flexibilitet och variation i aktiviteter för eleverna på fritids så att lärandet stimuleras för alla elever.
- Elevhälsans professioner ges ökad möjlighet till samverkan utifrån att varje profession befinner sig i samma lokaler i högre utsträckning. Det möjliggör ett utökat hälsofrämjande och förebyggande elevhälsoarbete vilket kan innebära att svårigheter kan undanröjas i tidigt skede. Eleverna får då bättre förutsättningar för lärande.
- I en samlad enhet på Myrängsskolan kan elevgrupperna hållas intakta – men göras om till åldershomogena klasser, något som inte är möjligt med dagens små skolenheter. Eleverna får alltså behålla sina nuvarande klasskamrater men får också möjlighet till fler relationer med barn i samma ålder.

- Alla lärare och pedagogisk personal med tillsvidareanställning kan följa med från Löttingelundsskolan till Myrängsskolan. Detta kan bidra till trygghet trots förändring.
- Förslaget innebär ekonomiska fördelar. Detta innebär att mer resurser kan gå till undervisning och att rekrytera behöriga lärare vilket gynnar elevernas kunskapsutveckling.

Negativa effekter av beslutet

Effekterna kan exempelvis handla om sådant som rör förutsättningar för barns och elevers utveckling mot målen. Det kan också handla om sådant som rör ekonomi, organisation, personal, vårdnadshavare, arbetsmiljö, utvecklings- och kvalitetsarbete.

- Elever från Löttingelund behöver byta skola vilket kan innebära stress och oro.
- De elever som idag går i årskurs 5 på Löttingelundsskolan kommer behöva byta skola till årskurs 6 (till Myrängsskolan) för att sedan byta igen till årskurs 7. Det innebär mycket förändring för den elevgruppen inom kort tid.
- Det kan finnas en risk för att det skapas en ”vi och dem”-känsla mellan elevgrupperna från de båda skolorna.
- Elever från Myrängsskolan kan uppleva stress kring de nya konstellationerna, det ökade elevantalet och förändringen i sig.
- För vissa elever (från båda elevgrupperna) kan förändringen till en större skolenhet innebära minskad trygghet.
- För de elever och vårdnadshavare som planerade att välja Löttingelundsskolan kan förslaget innebära besvikelse.

Intressekonflikter

Finns särskilda problem eller intressekonflikter gällande införandet av förslaget? Ställs olika grupperns behov mot varandra?

För de barn som önskat att börja eller gå kvar på Löttingelundsskolan kan förslaget gå emot deras primära önskan.

Det kan också finnas barn som upplever trygghet i den mindre skolan och att den större skolenheten kan innebära ökad oro och stress för dem.

Kompensatoriska insatser

Ange vilka kompensatoriska insatser som planeras för att möta de negativa effekter som framkommit i kartläggningen. Insatserna ska eliminera, reducera och/eller hålla konsekvenserna under kontroll eller om det inte är möjligt, minska konsekvenserna för barnen.

För att kompensera för den **oro eller stress som vissa elever** kan känna för större skolenhet eller byte av skolenhet blir det viktigt att ta in dessa barns synpunkter och arbeta aktivt för trygghet och studiero.

- Om beslut fattas om omorganisering kommer rektor se till att barns rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad tillgodoses. Då är det betydelsefullt om skolenheterna identifierat elever som kan känna oro för att skolorna slås ihop. Dessa barn får då möjlighet att vara en del i omorganisationen och de får även möjlighet att uttrycka önskemål gällande kompensatoriska insatser. I samtal med dessa barn bör det också tydliggöras att de har samma rätt till stöd och trygghet och studiero som vid den mindre enheten.
- Täby kommun arbetar sedan många år tillbaka med Specialpedagogiska skolmyndighetens värderingsverktyg DATE som är ett undervisningsmaterial med utgångspunkt i grundskolans alla ämnen och kunskapskrav kopplade till etiska och värdegrundsrelaterade frågeställningar. Materialet är en god utgångspunkt för gruppstärkande aktiviteter och skapandet av en god undervisningsmiljö vid en eventuell omorganisering.
- Alla lärare och pedagogisk personal med tillsvidareanställning kan följa med från Löttingelundsskolan till Myrängsskolan. Detta kan bidra till trygghet trots förändring.

Det har identifierats en risk för en så kallad **”vi och dem”-känsla** mellan eleverna inom samma skolenhet. För att kompensera för detta behöver skolan:

- Arbeta aktivt för att skapa sammanhållning
- Arbeta aktivt för att båda skapa trygghet vid övergången genom att bibehålla klasser från Myrängen men samtidigt arbeta för sammanhållning mellan eleverna från båda tidigare skolor

Det har även identifierats risk för att både **vårdnadshavare och elever som primärt önskat Löttingelundsskolan** kan bli besvikna och oroliga av förslaget. Åtgärd:

- Tidig och tydlig information till berörda elever och vårdnadshavare
- Möjlighet för vårdnadshavare och elever att ställa frågor kring förändringen

Prövning av barnets bästa

Här görs en helhetsbedömning där det bör framgå:

- *På vilket sätt förslaget påverkar barnen, på kort och lång sikt.*
- *Om barns rättigheter tillgodoses enligt barnkonventionens artiklar 2, 3, 6 och 12*
- *Om förslaget innebär att man agerar utifrån barnens bästa*
- *Om det rekommenderas kompensatoriska insatser.*

Slutsatsen i denna barnkonsekvensanalys är att fördelarna kring omorganisationen överväger de identifierade negativa effekterna för de barn som berörs. Ansvariga för barnkonsekvensanalysen gör bedömningen att förslaget tillgodoser barnkonventionens artiklar 2, 3 och 6.

I dagsläget tillgodoser förslaget inte artikel 12, där barnens rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad ej har beaktats. Barnens synpunkter kommer dock att inhämtas efter att eventuellt beslut fattats kring omorganisering. Det ser vi som en viktig del i det vidare arbetet för att förslaget ska tillgodose barnkonventionens samtliga grundprinciper. Anledningen till att barnen i dagsläget inte kommit till tals handlar om att inte skapa mer oro än nödvändigt då det ännu inte är beslutat att en omorganisering ska ske.

Kompensatoriska insatser:

- Om barn- och grundskolenämnden beslutar att en omorganisering som ska genomföras, kommer några barn på skolorna att väljas ut för att sedan (enligt artikel 12) få rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad. Rektor för Löttingelundsskolan och Myrängsskola kommer att ansvara för genomförande, dokumentation och analys av den delen. Barnens perspektiv kommer att få en given del i hur tillvägagångssättet i själva omorganiseringen kommer att se ut.

Utöver detta rekommenderas de insatser som nämns under rubriken ”Kompensatoriska insatser”.